

Ե Ր Կ Շ Ա Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ

ՀՀ Դաշնակցության Արցախի Կենտրոնական Կոմիտեի պաշտոնաթերթ

Մենք համացանցում

www.aparaj.am

Խմբագրական

Արցախը վերամիավորվելու է միմիայն Հայաստանի Հանրապետությանը

Ուկրաինական ճգնաժամը եւ հատկապես Ղրիմի շուրջ ձեւավորված միջազգային հանրության ուշադրությունը եւ ռուս-ուկրաինական հարաբերությունների նուրբ եւ լարված ընթացքն իրենց ստվերներն են գցում նաեւ մեզ՝ հայերիս վրա: Մեր «նուրբ» զգայարանները հատկապես գրգռեց ՌԴ Պետդոմալի պատգամավոր, Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության առաջնորդ, իրեն հայ ժողովրդի բարեկամ համարող Վ.Շիրինովսկու մտքի թռիչքը՝ լրագրողին հարցին ի պատասխան նշելով, որ «...Հայաստանը եւ Ադրբեջանը երբեք համաձայնության չեն գա Ղարաբաղի հարցում: Այդ պատճառով, լավագույն լուծումը՝ այն Ռուսաստանի կազմի մեջ ընդգրկելն է, ինչի շնորհիվ հայերը չեն նեղսրտի, ադրբեջանցիներն էլ ստիպված կլինեն համակերպվել»:

Նրա խոսքերով՝ ԽՍՀՄ կազմի մեջ նախկինում ընդգրկված բոլոր տարածքներն էլ ցանկության դեպքում կարող են Ռուսաստանի մաս կազմել. «...Բոլորը էլ կարող եք վերադառնալ Ռուսաստան եւ բոլորի համար էլ լավ կլինի: Խոստանում ենք դեմոկրատիա, անվտանգություն, բարեկեցություն: Մենք բոլորս 300, 400, 500 տարի ապրել ենք միասին»:

Իհարկե, ծանոթ լինելով ռուս քաղաքական գործիչի անհատականության հետ, կարող ենք ենթադրել, որ այն կարող է լինել նաեւ իր անձնական տեսակետն ու հայտարարությունը: Սակայն, չի բացառվում, որ այն լինի նաեւ ռուսական կողմի հերթական «փորձարկում» հայ ժողովրդի եւ հայկական քաղաքական դեկլարության շրջանակներում:

Իհարկե, պետք է ընդգծել, որ հայ ազգաբնակչության ստվար հատվածը պարզապես լուրջ եւ աղեկվատ չի ընդունում ոչ պարոն ժիրինովսկու կերպարը, ոչ էլ, առավել եւս, նրա ելույթները, չնայած մեր ականջներին հաճելի է եւ միանգամայն ողջունելի, երբ նույն ինքը՝ պարոն ժիրինովսկին բազմիցս հրակարակավ խոսել է Բիբլիական Արարատն ու Արեւմտյան Հայաստանը Հայաստանի Հանրապետության կազմ միացնելու եւ հայ ժողովրդի՝ միասնական Հայաստանում ապրելու մասին: Այս համադրությունների ֆոնին՝ կարող ենք ենթադրել, որ ռուս պատգամավորի հայտարարությունը միգուցե պատվիրված էր:

Ամեն դեպքում, մենք ասելիք ունենք պարոն ժիրինովսկու. եթե դա իր անձնական տեսակետն է եւ համոզմունքը, ապա միգուցե իր համար ուշացած, բայց եւ անհարժեշտ ենք համարում նշել, որ ողջունում ենք իր՝ հարգարժան ժիրինովսկու՝ Միացյալ Հայաստանի կերտման իր համոզմունքն ու ձգտումները՝ պարտադիր շեշտելով, որ Արցախը չի կարող անմասն մնալ մեր երազած Միացյալ Հայաստանից, որ արցախցու համար Հայաստանը նույնքան հայրենիք է, որքան օտարության մեջ գտնվող մշտնջու, վանեցու համար:

Իսկ եթե մտածենք, որ՝ այնուամենայնիվ պարոն ժիրինովսկու շուրթերով հնչել է ռուսական պաշտոնական վարկած, ապա պետք է շեշտել եւ մեկ անգամ եւս հայտարարել, որ Արցախի Հանրապետությունը հայ ժողովրդի հայրենիքն է եւ հպարտությունը, մեր ժողովրդի անվտանգության երաշխավորը, եւ եթե երբեւէ Արցախը ցանկություն հայտնի մտնի որեւէ պետության կազմի մեջ, դա անշուշտ լինելու է Հայաստանի Հանրապետությունը, եւ այդ դեպքում է, որ արցախցիներն, իրոք, չեն նեղսրտվի:

Ամեն հայ պետք է ապրի «Մահ կամ ազատություն» կարգախոսով

Ճեպագրույց ԼԴՀ փոխվարչապետ, ՀՀ Դաշնակցության Արցախի Կենտրոնական Կոմիտեի նախագահի հետ

Վերջերս Արցախում մեծ շուքով տոնեցինք ՀՀ 123-ամյակը: Որպես Արցախյան շարժման առաջին օրերից ՀՀ շարքեր անդամագրված, բազում իրադարձությունների մասնակից, դաշնակցական հրամանատար՝ այս ամենը հավանաբար ընկալելի էր: Իսկ ընկալելի էր արդյո՞ք ձեզ՝ որպես պետական պաշտոնյայի, այս տոնակատարության ձեռնարկը:

Եթե պիտի խոսեմ 1989-ի հեռավորությունից, որոշ բաներ չէի հասկանում. երգվել զենքի վրա, պայքարել հակառակորդի դեմ՝ մնալով ընդհատակում: Ինձ մոտ այնպիսի տպավորություն կար, որ յուրաքանչյուր արցախցի դաշնակցական է, որովհետեւ տեսնում էի, որ յուրաքանչյուր տղամարդ զենք է փնտրում՝ ոմանք իրենց տունը պահելու, ոմանք՝ հայրենի գյուղը:

Անդամագրվելով ՀՀ շարքեր՝ հասկացա, որ պատասխանատվություն եմ կրում, գործելու եմ կոնկրետ հրամայականներով, մասնակից եմ լինելու քննարկումների, բայց պետք է մի կողմ թողնեմ անձնական տեսակետներս եւ անվերապահորեն կատարեմ ցանկացած որոշում՝ լինի դա իմ, կոմիտեի, թե շրջանի որոշումը: Ցանկանում էի, որ ամեն արցախցի երգվի դրոշի եւ զենքի վրա, միաժամանակ շարունակելով հավատալ, որ բոլորը դաշնակցական են: Այն առաքելությունը, որ դատապարտված էր ստանձնելու ՀՀ-ն 1989-ին, 1990-ին, 1991-ին, առաքելություն էր Արցախի լինելության, պայքարի. պայքարի՝ մահ կամ ազատություն կարգախոսով: Այդ օրերին մեր մեջ մերժել էինք ամեն դժվարություն, հանել էինք մեր միջից ամեն տեսակի վիրավորանք, որ պատճառել էինք իրար նախկին հասարակարգում, նախկին իշխանության կողմից: Գիտակցում էինք, որ պիտի ապրենք մահ կամ ազատություն կարգախոսով՝ մահ պատճառելով հակառակորդին, ազատություն պարգևատրելով մեր ժողովրդին:

Կցանկանալի՝ արցախցին, անկախ կուսակցական պատկանելությունից, ապրի մահ կամ ազատությամբ: Եթե ոչ՝ ազատություն, ապա՝ ինչ...
Հասարակության մեջ, Դաշնակցության հետ կապված, գոյություն ունեն որոշակի կարծրատիպեր: Մասնավորապես, մահ կամ ազատություն լսելով՝ մարդիկ մտածում են, որ դա պատերազմի կոչ է: Ինչ կարծիք ունեք

այս դիտարկման վերաբերյալ:

Կղադարենք որպես ժողովուրդ լինել, եթե չապրենք մահ կամ ազատությամբ: Այլապես՝ ստրուկը կլինենք ստրկատիրոջ, ճորտը՝ ճորտատիրոջ: Կցանկանամ՝ ամեն արցախցի իր մեջ կոտրի այդ կարծրատիպը եւ ապրի այս գաղափարախոսությամբ, այլապես չենք կերտի ամուր եւ հզոր երկիր: Իրականում՝ ռազմի դաշտում այլ կարգախոս չէր կարող փոխարինել մահ կամ ազատությանը, քանի որ պարզ հասկանում էինք՝ մահը թշնամուս, ազատությունը մեզ, մահը մեզ, ազատությունը մեր ժողովրդին: Եթե կա դրա անհրաժեշտությունը, կարծում եմ՝ ինձ կհասկանա ցանկացած ոք, ով ծանոթ է ՀՀ շարքերն ընդունվելու երդման տեքստին: Երդում, որը չի գիշում Չինված ուժերի ծառայության անցնող զինվորականների երդմանը: Երդման տեքստ, որը հավասար է նախագահների՝ իրենց ժողովրդին ծառայելու երդմանը: Հակառակորդը քսած չէ. մի օր նորից ստիպված ենք լինելու զենք վերցնել: Դրա համար՝ ամեն օր ցանկացած հայ պետք է ապրի մահ կամ ազատությամբ:

Հարցազրույցը՝ Արմինե ՆԱԻԿՅԱՆԻ

Հայաստանի պաշտոնական դիրքորոշումն իրականում փոխվել է. Կիրո Մանույան

«Ապարամ» թերթի հարցազրույցը ՀՀ Դաշնակցության Արցախի Կենտրոնական Կոմիտեի նախագահի հետ

Թուրքիայում ստեղծված այդ հատուկ հանձնաժողովը նոր է կազմվել, բայց նոր չէ Թուրքիայի վարչապետարանում նույն նպատակի համար գործող գրասենյակը: Կարծում եմ՝ այդ հանձնաժողովը գործելու է նույն այդ գրասենյակի աշխատակազմի միջոցով:

Կարդացեք 2-րդ էջում

Ադրբեջանը խստորեն դատապարտվել է ԱՄՆ սենատում

Սուվալիթում իրականացված ջարդերի 26-րդ տարեկից կապակցությամբ ԱՄՆ Իլինոյս նահանգը ներկայացնող հանրապետական սենատոր Մարկ Զիրքը խստորեն դատապարտել է Ադրբեջանին Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ իրականացվող սպառնալիքների եւ ագրեսիվ գործողությունների համար:

Կարդացեք 4-րդ էջում

ՀՀԴ Բյուրոյի Հայ Դատի Կենտրոնական խորհրդի հայտարարությունը

ՀՀԴ Բյուրոյի Հայ Դատի Կենտրոնական խորհուրդը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որում ողջունում է ՄԻԵԴ-ի դեկտեմբեր 17-ի որոշումը բողոքարկելու՝ Շվեյցարիայի կառավարության որոշումը:

Հայտարարության մեջ ասված է. «Կողմնակց Շվեյցարիայի կառավարության որոշումը՝ բողոքարկելու ՄԻԵԴ-ի դեկտեմբեր 17-ի որոշումը, փաստորեն, այս քայլով Շվեյցարիան իր օրենսդրությունը պաշտպանելու ջանք է գործադրում, միաժամանակ՝ ընդառնում համայն հայութեան ակնկալիքին՝ դեկտեմբեր 17-ի որոշումը բողոքարկելով՝ ՄԻԵԴ-ի որոշումին Հայոց Ցեղասպանության վերաբերող խնդրահարոյց հաստատումները սրբագրելու հնարավորություն ստեղծելով:

Անշուշտ, այս գործընթացը տակադին մի քանի հանգրվաններ ունի, որոնցից առաջինը պիտի լինի ՄԻԵԴ-ի Մեծ Պալատի կողմից Շվեյցարիայի բողոքը

ընդունելու կամ չընդունելու որոշումը: ՀՀԴ Հայ Դատի հանձնախմբերը ամենուրեք, հայության տարբեր հատվածները ներկայացնող այլ կառույցների հետ, դիմել էին Շվեյցարիայի իշխանություններին՝ նման որոշում կայացնելու համար:

Այժմ, Հայ Դատի հանձնախմբերը իրենց աշխատանքները պիտի կենտրոնացնեն հաջորդ հանգրվանները եւս արդյունավետ անցնելու վրա: Այս այն խնդիրն է, որ կպահանջենք համազգային համախոհություն եւ հնարավորությունների լարում՝ ցանկալի արդյունքի հասնելու համար: Ցանկալի արդյունքը՝ ՄԻԵԴ-ի որոշմանը Հայոց Ցեղասպանության վերաբերող խնդրահարոյց հաստատումների սրբագրությունն է»:

Հայաստանի պաշտոնական դիրքորոշումն իրականում փոխվել է. Կիրո Մանոյան

«Ապառաժ» թերթի հարցազրույցը ՀՀԴ Հայ Դատի եւ քաղաքական հարցերի պատասխանատու Կիրո Մանոյանի հետ

Պարոն Մանոյան, արդեն տեղեկություններ են հրապարակվել, ըստ որի՝ Թուրքիայում ստեղծվել է Հայոց ցեղասպանության ճանաչման դեմ պայքարի հատուկ հանձնաժողով, ինչը գործելու է Թուրքիայի վարչապետի անմիջական վերահսկողության ներքո: Ի՞նչ էք կարծում, այդ հանձնաժողովը որքանով է խոչընդոտելու Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին ընդառաջ նախատեսվող ծրագրերի իրականացմանը եւ, առհասարակ, ի՞նչ հնարավոր հարված կա-

ռումներով: Միաժամանակ, պիտի արձանագրել, որ 2014թ. այս մի քանի ամիսների ընթացքում, երկու եվրոպական ազդեցիկ՝ ՆԱՏՈ-ում Թուրքիայի դաշնակից պետությունների ղեկավարներ՝ Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Օլանդը եւ Գերմանիայի կանցլեր Անգելա Մերկելը, ակնարկելով Հայոց ցեղասպանությունը, Թուրքիային կոչ արեցին ընդունել սեփական պատմությունը: Կարծում եմ՝ միջազգային այս մթնոլորտն է, որ անհանգստացրել է Թուրքիային, եւ այդ պատճառով էլ կատարվեց հանձնաժողովի մասին հայտարարությունը: Չեմ կարծում, որ Թուրքիայի այս նոր հնարքը կկարողանա

Նրանից, թե քանի գրասենյակ կամ հանձնաժողով կաշխատեցնեն, այդ քաղաքականության հիմքը մնում է նույն սուտը: Իսկ միջազգային հանրությունը գիտի իրականությունը: Եթե մի շարք պետություններ առաջուր մերժում են՝ ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը, դրա պատճառն այն չէ, որ նրանք դրա մասին չգիտեն. բոլորն էլ գիտեն: Եվ 100-ամյակն ինքնին պարտադրում է բոլորին՝ Թուրքիայի ժխտողական քաղաքականության մեղսակից չդառնալ: Այնպես որ, Թուրքիայի ամեն մի նոր ժխտողական քայլ ստեղծելու է համարժեք ու համապատասխան հակազդեցություն միջազգային հանրության մոտ, հատկապես՝ մեր՝ հայության մղումով:

Այս հանձնաժողովը նպատակ ունի լուրջ աշխատանքներ ծավալել հատկապես Հայկական սփյուռքի աշխատանքների խոչընդոտելու համար: Այս ֆոնին, երբ այլևս տատանվելու եւ երկմտելու տեղ չկա, հնարավոր է Հայաստանի պաշտոնական դիրքորոշման վերանայում Թուրքիայի հետ հարաբերությունների կարգավորման ուղղությամբ:

- Կարծում եմ՝ Թուրքիայի հետ հարաբերությունների խնդրում Հայաստանի պաշտոնական դիրքորոշումն իրականում փոխվել է: Հայաստանի իշխանություններն այլևս չունեն այն խաբկանքը, թե Թուրքիան պատրաստ է Հայաստանի հետ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատել, շրջափակումը հանել՝ առանց նախապայմանների: 2009թ. Հայաստան-Թուրքիա արձանագրությունների ստորագրումից մեկ տարի անց, արդեն բարձրագույն մակարդակի վրա այդ մասին հայտարարություններ էին կատարվում ՀՀ իշխանությունների կողմից: Խնդիրն այն է, որ ՀՀ իշխանությունները չեն ուզում որեւէ քայլ ձեռնարկել, օրինակ՝ ստորագրությունը հետ վերցնել արձանագրություններից, որը կարող է կրեմլոստեղծի կողմից մեկնաբանվել՝ որպես ՀՀ-ի կողմից ստանձնած պարտավորություններից հրաժարում: Մինչդեռ, ՀՀ իշխանությունները պարտավոր են՝ այն լծակը, որ Թուրքիային են տվել այդ արձանագրությունները, հետ վերցնել Թուրքիայի ձեռքից: Դա պետք է անել մինչեւ 2015 թվականը:

Լեհաստանում Հայ Դատի հանձնախումբ է ստեղծվել

Լեհաստանի մայրաքաղաք Վարշավայում Եվրոպայի Հայ Դատի հանձնախմբի նախաձեռնությամբ ստեղծվեց Լեհաստանի Հայ Դատի հանձնախումբ:

Լեհաստանի Հայ Դատի հանձնախմբի հիմնական նպատակը պետք է լինի՝ Լեհաստանի հանրությանն ու կառավարությանը հաղորդակից դարձնել հայ ժողովրդին հուզող հարցերին եւ արդար պահանջներին, ինչպես նաեւ սերտ հարաբերություններ հաստատել Լեհաստանում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանության եւ Լեհաստանի հայ համայնքի հետ:

Հայ Դատի նորաստեղծ հանձնախումբը կընդառաջի Լեհաստանում մեր հայրենակիցների առաջարկներին ու տեսակետների քննարկմանը՝ ակնկալելով, որ Լեհաստանի հայ համայնքը կաջակցի հանձնախմբի աշխատանքներին:

Լեհաստանի Հայ Դատի հանձնախմբին իրենց աջակցությունն են հայտնել տարբեր երկրներում գործող Հայ Դատի հանձնախմբերը:

Լեհաստանի Հայ Դատի հանձնախումբն իր առաջին նիստում հաստատեց աշխատանքային իր հիմնական ուղեցույցը եւ մշակեց մի շարք ծրագրեր, որոնք մոտ ապագայում պիտի դառնան հանրության սեփականությունը:

րող է այն ենթադրել ՀՀԴ Հայ Դատի հանձնախմբերի աշխատանքներին:

- Թուրքիայում ստեղծված այդ հատուկ հանձնաժողովը նոր է կազմվել, բայց նոր չէ Թուրքիայի վարչապետարանում նույն նպատակի համար գործող գրասենյակը: Կարծում եմ՝ այդ հանձնաժողովը գործելու է նույն այդ գրասենյակի աշխատակազմի միջոցով: Նոր կազմության մասին հայտարարությունը, ենթադրում եմ, քաղաքական կեցվածք հրապարակելու համար է եւ ոչ թե նոր գործունեության սկիզբ: Այդ գործունեությունն արդեն առկա է Թուրքիայի կողմից: Այս նոր հայտարարությունը, կարծում եմ, այն պատճառով է, որ համայն հայությունը պատրաստվում է Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին տարբեր բնույթի միջոցա-

խոչընդոտել մեր աշխատանքները, որովհետեւ մեր տասնամյակների աշխատանքն արդեն տվել է իր դրական արդյունքը եւ միջազգային հանրության մոտ ստեղծել համապատասխան մթնոլորտ՝ ինչպես տեսանք Ֆրանսիայի եւ Գերմանիայի ղեկավարների կոչերում:

Ի՞նչ էք կարծում, Թուրքիայի ժխտողական քաղաքականության բյուրեղացումը, հատկապես Ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին ընդառաջ, կարող է հակառակ ազդեցությունն ունենալ հենց Թուրքիայի համար՝ միջազգային հանրության հարթակներում:

- Կարծում եմ՝ այդպես էլ կլինի, որովհետեւ Թուրքիայի ժխտողական քաղաքականությունը հիմնված է իրականությունը խեղաթյուրելու վրա, եւ անկախ

Արցախը աշխարհաքաղաքական զարգացումների կիզակետում

Հայաստանի արտաքին գործերի նախարար Էդվարդ Նալբանդյանը մարտի 13-ին Փարիզում հանդիպել է Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարար Լորան Ֆաբյուսի հետ: Հանդիպման արդյունքների մասին ՀՀ ԱԳՆ տարածած հաղորդագրությունում նշվում է, որ քննարկվել է նաև Արցախի հիմնախնդիրը: Էդվարդ Նալբանդյանը մասնավորապես կարեւորել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ երկրների միասնական ջանքերը՝ միտված հիմնախնդրի բացառապես խաղաղ կարգավորմանը, եւ վերահաստատել Հայաստանի պատրաստակամությունը՝ շարունակելու Մինսկի խմբի համանախագահ երկրների հետ համատեղ աշխատանքը՝ ուղղված հիմնախնդրի հանգուցալուծմանը:

Չնայած այս ձեւակերպումներն առաջին հայացքից թվում են ոչ այդքան կարեւոր, ու կարծես թէ Արցախի հիմնախնդրի շուրջ հնչած հերթական հռչակագրային բնույթ ունեցող ձեւակերպում են, սակայն այստեղ հատկապես պետք է առանձնացնել «համանախագահ երկրների միասնական ջանքերը՝ միտված հիմնախնդրի բացառապես խաղաղ կարգավորմանը» ձեւակերպմանը: Վերջին շրջաններում շատ քաղաքական վերլուծաբաններ սկսել են խոսել Արցախի հիմնախնդրի կարգավորման մեջ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ երկրների տարաբաժանման մասին, մի կողմից՝ ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի, իսկ մյուս կողմից՝ Ռուսաստանի, եւ դա կարծես թէ առավել ընդգծվում է ուկրաինական հակամարտության ֆոնին: Հատկանշական է նաև, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները Հայաստանի արտգործնախարարի հետ հանդիպել են Մոսկվայում, իսկ Ադրբեյջանի արտգործնախարարի հետ՝ Փարիզում: Այդ ամենն առավել ցայտուն կերպով է դրսևորվում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի՝ ԱՄՆ-ն ներկայացնող համանախագահ Ջեյմս Ուորիլիքի թվիթերյան գրառումներում: Իր վերջին գրառումներում նա նշում է, որ մի շարք հանդիպումներ է ունեցել Մոսկվայում: «Մոսկվայում խորհրդակցությունները Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ արժեքավոր են: ԱՄՆ-ն, Ռուսաստանը, Ֆրանսիան միասին կաշխատեն, որպեսզի աջակցեն խաղաղությանն ուղղված ջանքերին»: Թե ինչ խորհրդակցությունների մասին է խոսքը՝ հանրությանը ծանոթ չէ, սակայն եւ՝ Հայաստանի ու Ֆրանսիայի արտգործնախարարների հանդիպման ժամանակ, եւ՝ Ուորիլիքի գրառման մեջ ընդգծվում է համատեղ ջանքերի մասին, որը պետք է ուղղված լինի խաղաղությանը: Եվ այստեղ հարց է ծագում՝ հնարավոր է, որ ԱՄՆ-ն ու Ֆրանսիան ուկրաինա-

կան ճգնաժամի ֆոնին Արցախում պատերազմի հրահրման վտանգ են տեսնում: Հատկապես վերջին հարցադրումը հիմնավորում է նույն Ջեյմս Ուորիլիքի մեկ այլ գրառում, որտեղ նա մտահոգություն է հայտնում, որ Ուկրաինական իրադարձությունները կարող են ազդել Արցախում իրավիճակի սրման վրա: «Ես լսել եմ մտահոգություններ՝ որ այն ժամանակ, երբ ուշադրությունը կենտրոնացված է Ուկրաինայի վրա, Հայաստանի եւ Ադրբեյջանի միջև բռնությունները կարող են ավելի սրվել»:

Այսպիսով, կարելի է եզրակացնել, որ Արեւմուտքը կարծես թէ մտահոգություն ունի Ուկրաինական զարգացումների ֆոնին Լեռնային Ղարաբաղում իրավիճակի սրման համար: Արեւմուտքին ձեռնտու չէ նոր լարվածություն հետխորհրդային տարածքում, մասնավորապես այնպիսի տարածաշրջանում, ինչպիսին Հարավային Կովկասն է, որն անմիջապես սահմանակից է Իրանին, իսկ Լեռնային Ղարաբաղում հակամարտությունն անմիջապես կանդրադառնա նաև Արեւմուտք-Իրան՝ առանց այդ էլ լարված բանակցություններին:

Արմուտքը փորձում է հարաբերությունները կարգավորել Իրանի հետ, ինչն ուղիղ հարված կլինի Ռուսաստանի շահերին, քանի որ Իրանի հետ լավ հարաբերություններ ունենալու դեպքում՝ պարզ է, որ իրանական նավթն ու գազը կհոսեն դեպի Եվրոպա, ինչը նախ տնտեսական մեծ հարված կլինի Ռուսաստանի համար, որի տնտեսությունը հիմնականում կախված է բնական պաշարների արտահանումից, ինչպես նաև Եվրոպային դուրս կբերի Ռուսաստանից գազային կախվածությունից եւ Ռուսաստանը կկորցնի իր քաղաքական լծակները Եվրոպայի վրա: Արեւմուտք-Իրան մերձեցումը դուր չի գալիս նաև

Թուրքիային, քանի որ այդ դեպքում Իրանը կամրապնդի իր դիրքերը տարածաշրջանում եւ ատիճանաբար դուրս կմղի Թուրքիային, ինչպես նաև Ադրբեյջանին: այդ մերձեցումը նաև փորձում է կանխել Իսրայելը՝ հայտնի պատճառներով:

Այսպիսով՝ կարելի է ասել, որ Արցախի հիմնախնդրի կարգավորման հետագա զարգացումները կամա թե ակամա ընգրկվելու են տարածաշրջանային գլոբալ զարգացումների մեջ, եւ ներկայումս հայկական դիվանագիտու-

յի պատգամավոր, հայտնի քաղաքական գործիչ Վլադիմիր Ժերենովսկին «Նորությունների ռուսական ծառայություն» ռադիոկայանի ուղիղ թերթում պատասխանելով ռադիոլսողի հարցին՝ այն մասին, որ հնարավոր է արդյոք, որ Ղրիմի օրինակով Աբխազիան, Հարավային Օսիան եւ Լեռնային Ղարաբաղը միացվեն Ռուսաստանին, մասնավորապես ասել է. «Լեռնային Ղարաբաղի հարցով՝ երբեք պայմանավորվածության չեն գա, դրա համար լավագույն տարբերակը այն (Լեռնային Ղարաբաղը) նույնպես մտցնել Ռուսաստանի կազմի մեջ. այդ ժամանակ եւ հայերը չեն նեղանա, եւ ադրբեյջանցիները ստիպված կլինեն հաշտվել, քանի որ այն Հայաստանին չի մնալու, այլ մտնելու է Ռուսաստանի կազմի մեջ»: Ի դեպ, հարցը հնչեցնողն ասել է, որ իբր Լեռնային Ղարաբաղում հանրաքվեի ժամանակ բոլորն արտահայտվել են ՌԽՍՖՍՀ-ի (Ռուսաստանի) կազմի մեջ մտնելու օգտին: Այս մասին հայկական մամուլը, չգիտես ինչու, չի նշում, մինչդեռ՝ հենց դա է ապացուցում, որ այդ հարցը հատուկ ծրագրված էր եւ ուղղված հենց Արցախին: Նման սցենարի մասին վաղուց էր խոսվում ռուսաստանյան որոշ վերլուծաբանների կողմից:

Սակայն պետք է նշել, որ ներկա դրությամբ հնարավոր է, որ Ռուսաստանին նույնպես ձեռնտու չէ Արցախում իրավիճակի լարումը, քանի որ՝ եւս մեկ լարված կետ իր սահմանների մոտ՝ կաղճատեն ուկրաինական ֆրոնտում ռուսական ռազմաքաղաքական ուժերը, սակայն նաև հնարավոր է հակառակ սցենարը՝ փորձել Արեւմուտքի ուշադրությունը շեղել:

Այս ամենի համատեքստում պետք է դիտարկել նաև Ֆրանսիայի նախագահի առաջիկա այցը Հայաստան, որի մասին հայտարարվեց Նալբանդյան-Ֆաբյուս փարիզյան հանդիպման ժամանակ, ինչպես նաև՝ վերջերս Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանի կողմից արված հայտարարությունը, ըստ որի՝ այս տարի Հայաստան պետք է ժամանի ԱՄՆ պետքարտուղար Ջոն Թերին:

Ինչ էլ որ լինի, մենք՝ հայերս, պետք է միայն ու միայն մեր հույսը դնենք սեփական ուժի վրա ու երբեք օտարների վրա դրված հույսով չպարենք, քանզի թերթելով պատմության եջերը, տեսնում ենք, որ այն ժամանակ, երբ մեր հույսը դրել ենք սեփական ուժի ու կարողությունների վրա, ունեցել ենք ձեռքբերումներ, իսկ երբ հույս ենք դրել օտարի օգնության վրա, ունեցել ենք միայն ու միայն կորուստներ:

Վահե ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«Պատմության էջը չենք փակի, մինչեւ որ արդարություն չհաստատվի».

բողոքի ակցիա Ուրուզվայում

Ուրուզվայի մայրաքաղաք Մոնտեվիդեոյում ՀՀ-Արմենիա երիտասարդական միությունը «Պատմության էջը չենք փակի, մինչեւ որ արդարություն չհաստատվի» խորագրով բողոքի ակցիա էր կազմակերպել՝ նվիրված սուլճայի ջարդերին:

Մոնտեվիդեոյի կենտրոնական Սարանտի փողոցում, որը միայն հետիոտնի համար է նախատեսված եւ համարվում

է քաղաքի բնակիչների ու զբոսաշրջիկների կողմից սիրված վայր, երիտասարդները բողոքի եւ հիշատակի ակցիա են կազմակերպել՝ փողոցի կենտրոնում, սալահատակի վրա ամրացնելով գրքեր, որոնց մեջ երեւում են Սուլճայի թում խոշտանգված եւ դաժանորեն սպանված հայերի լուսանկարներ, իսկ գրքերի մեջտեղով կապված էին հայերի սուգը խորհրդանշող սեւ փուչիկներ:

Այդ ամենն իր շուրջն էր հավաքել բազմաթիվ անցորդների եւ զբոսաշրջիկների: Մարդիկ, կարդալով իրենց

բաժանված թերթիկները, սկսեցին երիտասարդներին բազմաթիվ հարցեր տալ Սուլճայի ջարդերի վերաբերյալ, եւ երիտասարդները մանրամասն ներկայացրին Սուլճայի թում կատարված նոր ցեղասպանության վերաբերյալ տեղեկություններ: Ուրուզվայի մամուլը եւ հեռուստատեսությունը նույնպես անդրադարձել է հայ երիտասարդների կողմից կազմակերպված բողոքի ակցիային:

Սեփ.ԼՐԱՏՎՈՒՅՈՒՆ

Ադրբեջանը խստորեն դատապարտվել է ԱՄՆ սենատում

Սուվազայիթում իրականացված ջարդերի 26-րդ տարելիցի կապակցությամբ ԱՄՆ Իլինոյս նահանգը ներկայացնող հանրապետական սենատոր Մարկ Զիրքը խստորեն դատապարտել է Ադրբեջանին Ռաբաթի և Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ իրականացվող սպառնալիքների և ագրեսիվ գործողությունների համար:

Նա մասնավորապես ասել է, որ միևնույն է Իլինոյսի ամերիկահայ հա-

տարարության մեջ: Այնուհետև սենատոր Զիրքը անդրադարձել է Ադրբեջանի կողմից Ռաբաթի և Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ շարունակաբար իրականացվող ագրեսիային. «Ես կոչ եմ անում Ադրբեջանի կառավարությանը՝ անհապաղ դադարեցնել Ռաբաթի և Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ իրականացվող սպառնալիքների և ագրեսիվ գործողությունների, ինչը սպառնում է ապակայունացնել տարածաշրջանը»:

մայնքին՝ հարգանքի տուրք մատուցելով նրանց, ովքեր մահացել են Սուվազայիթում հակահայկական բռնությունների ժամանակ, 26 տարի առաջ: «Տասնյակ մարդիկ մահացան եւ հարյուրավորներ վիրավորվեցին երեքօրյա սարսափազդու բռնությունների ժամանակ: Արդյունքում՝ Սուվազայիթի ամբողջ հայ բնակչությունը փախավ քաղաքից: Այդ հրեշավոր գործողությունների մեղավորները երբեք չեն դատապարտվել», - ասված է սենատորի հայ-

Սենատոր Զիրքը իր հայտարարությունում խստորեն դատապարտել է նաև Ադրբեջանի իշխանությունների կողմից մարդասպան Ռամիլ Սաֆարովին ներում չտրոհելուն և հերոսացմանը՝ համարելով դա անընդունելի և ցավալի արարք:

Սենատոր Զիրքի հայտարարությունը ողջունվել է ՀՀԴ Ամերիկայի Հայ Դատի հանձնախմբի կողմից:

Վ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԱՄՆ կոնգրեսում դատապարտել են սուվազայիթյան ջարդերը

ԱՄՆ կոնգրեսականները դատապարտել են Սուվազայիթի ջարդերը եւ իրենց աջակցությունը հայտնել Արցախի ժողովրդի ինքնորոշման ժողովրդավարական իրավունքին: Այս մասին հայտնում է ԱՄՆ Հայ Դատի գրասենյակը:

Իր ելույթում կոնգրեսական Սիսիլյանը մասնավորապես նշել է. «Սուվազայիթի ջարդերը պատմության սեւ հետքն են, եւ ցավալիորեն այս իրադարձությունները վերաճեցին նոր բռնությունների, երբ 9 ամիս անց նշանակետում

բեջան պետությունը հիշեցրեց ամբողջ աշխարհին, թե ինչու պետք է խրախուսել Արցախի ժողովրդին՝ ինքնուրույն որոշել իր ապագան, եւ ինչու չպետք է թույլատրել, որ Արցախն ընկնի Ալիեւի ճանկերը, որպեսզի 26 տարի առաջ տեղի ունեցած սուվազայիթյան կոտորածներն ավելի մեծ կոտորածի նախանշան չհանդիսանան: Սուվազայիթի գոհերի հիշատակը չպետք է մոռացվի, եւ մեր բարոյական պարտքն է՝ պատմության կրկնությունից խուսափելու համար

հայտնվեցին Կիրովաբադի հայերը, ապա Բաքվում՝ 1990 թվականին», եւ ավելացրել, որ «Արցախի Հանրապետության ձեռնարկման առաջին իսկ օրերից հանրապետության ազատ ընտրված պետական մարմիններն օգնեցին թափանցիկ ընտրությունների միջոցով կառուցել բաց ժողովրդավարական հասարակություն: Անչափ կարեւոր է, որ Միացյալ Նահանգներն աջակցեն Արցախի անկախությանը եւ ինքնուրույնությանը»:

Իսկ կոնգրեսական Շիֆը նշել է. «Այս սարսափելի գործողություններով Ադր-

բեջանը սման հանցագործությունները»:

Անցյալ շաբաթ ԱՄՆ կոնգրեսի արտաքին հարաբերությունների կոմիտեի նախագահ Էդ Ռոյսը, կոնգրեսականներ Բրեդ Շերմանը, Թոնի Կարոնեսսը, Աննա Էշուն, Զեթին Զարքը և այլքերը և այլքերը Սուվազայիթի, Կիրովաբադի, Բաքվի ջարդերի գոհերի հիշատակը՝ կոչ անելով Ադրբեջանին դադարեցնել ագրեսիան Ռաբաթի և Լեռնային Ղարաբաղի դեմ:

Սեփ.ԼՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ադրբեջանական հասարակությունը ցնցվել է Մեծ Բրիտանիայի դեսպանի հայտարարությունից

Ադրբեջանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Իրֆան Սիդդիգը կազար համալսարանում «Մեծ Բրիտանիայի ու Հյուսիսային Իռլանդիայի քաղաքականությունն ու քաղաքական մշակույթը» թեմայով դասախոսության ժամանակ զուգահեռներ է անցկացրել Արցախի հարցի եւ Մեծ Բրիտանիայի կազմից Շոտլանդիայի դուրս գալու մտադրության միջև:

«Այն, ինչ կատարվում է Բրիտանիայում, նույնպես հետաքրքիր է: Շոտլանդիայի որոշ բնակիչներ չեն ցանկանում մնալ Մեծ Բրիտանիայի կազմում: Պատերազմ սանձազերծելու փոխարեն, մենք հանրաքվե կանցկացնենք: Լեռնային Ղարաբաղի ապագա կարգավիճակի որոշման հարցում ես ելքը պետք է հանրաքվեն լինի: Դա տրամաբանական փոփոխում է կարգավիճակը որոշելու համար: Գոյություն ունի հակամարտություն. մեկն ուզում է մնալ Ադրբեջանի կազմում, մյուսը՝ չի ուզում: Մեր պարագայում էլ նույն իրավիճակն է: Ոմանք ուզում են մնալ Մեծ Բրիտանիայի կազմում, ոմանք՝ ոչ: Տեսնե՞ք, թե ինչ կլինի հետագայում», - ասել է Սիդդիգը:

Դեսպանի ելույթը Ադրբեջանում, կարելի է ասել, շոկ է առաջացրել: Լրատվամիջոցներում արդեն հայտնվել են դեսպանի հայտարարությունը քննադատող հրապարակումներ: Հայտարար-

ությունը նաև քննարկումների առարկա է դարձել սոցիալական ցանցերում: Ըստ ադրբեջանական haqqin.az կայքի՝ համեմատությունը տեղին չէ, քանի որ Ղարաբաղի պարագայում արդեն իսկ

պարզ է հանրաքվեի արդյունքները:

Հաջորդ օրը Մեծ Բրիտանիայի դեսպանությունը մեկնաբանել է դեսպանի հայտարարությունը՝ դեսպանատան ֆեյսբուքյան էջում գրառելով. «Այս տարվա վերջին Շոտլանդիայում պլանավորված հանրաքվեի քննարկման ժամանակ դեսպանը նշել է ինքնորոշման կարելու մասին՝ ավելացնելով, որ Ղարաբաղի ապագա կարգավիճակը նույնպես պետք է որոշվի խաղաղ մեխանիզմների համաձայնության հիման վրա, որը կարտացոլի բոլոր հետաքրքրված անձանց կամարտահայտությունը»:

Չնայած վերը նշված հայտարարության մեջ պարունակվում է նաև Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության եւ, այսպես ասած, «օկուպացման» մասին հերթապահ դարձած արտահայտություններ, սակայն Մեծ

Բրիտանիայի դեսպանությունը հաստատեց ինքնորոշման իրավունքի կարելու մասին դեսպանի արտահայտած միտքը եւ չփստեց Շոտլանդիայի օրինակն Արցախում կիրառելու հնարավորության վերաբերյալ արտահայտած տեսակետը:

Դեսպանի հայտարարությունը բուռն քննարկումների եւ բողոքների առիթ էր դարձել ադրբեջանական հասարակության շրջանում: Հավանաբար, հենց կրքերը հանգստացնելուն էր ուղղված տարածքային ամբողջականության եւ նման այլ՝ ադրբեջանական հասարակության քիմքին հաճելի արտահայտությունների առկայությունը դեսպանի խոսքերին տրված բացատրության մեջ: Պարզ է, որ Մեծ Բրիտանիան չի ցանկանա նյարդայնացնել Ադրբեջանին: Հենց բրիտանական British Petroleum-ն է ադրբեջանական նավթի հիմնական արդյունահանողները մեկը: Ուստի, զարմանալի չէ Ադրբեջանին հաճոյակալու համար վերը նշված արտահայտությունների առկայության հանգամանքը:

Վ. Գ.

Շոշում նշվել է Ազոյի հիշատակի օրը

Մարտի 8-ին ԼՂՀ «Մարտական խաչ» առաջին աստիճանի շքանշանի ասպետ Շոշի Ազոյի՝ Արգամ Հարությունյանի հիշատակի օրն է: Հայրենի Շոշ գյուղում կազմակերպվել է Արգամ Հարությունյանի մահվան 20-րդ տարեկիցին նվիրված միջոցառում:

Շոշի Ազոն Արցախյան ազգային-ազատագրական պայքարի առաջամարտիկներից է: Նա մասնակցել է գրեթե բոլոր թեժ մարտերին: 1991-1992 թվականներին նրա հրամանատարությամբ Շոշի դասակը մասնակցել է Հարդու-թի (Տոդ, հանձնաձոր), Ասկերանի (Մալիբեյլու, Խոջալու) շրջանների ինքնապաշտպանական և Շուշիի ազատագրական մարտերին: Եղել է Շուշիի ազատագրման ջոկատի ղեկավարներից՝ Շոշի ուղղության հրամանատարը:

Մարտի 8-ի առավոտյան Շոշի կենտրոնում տեղակայված՝ Արգամ Հարությունյանի հուշա-

քարի մոտ էին հավաքվել նրա հարազատները, գաղափարական և մարտական ընկերները, գյուղի բնակիչները, զինվորականներ, ովքեր ծաղիկներ են խոնարհել զոհված ազատամարտիկի հուշաքարին:

Վաղ առավոտից իրենց կուսակցական ընկերոջ հիշատակը հարգելու համար Շոշ էին այցելել ՀՀԴ Արցախի կառույցի անդամները, ՀՀԴ Արցախի Կենտրոնական կոմիտեի ներկայացուցիչ Դավիթ Իշխանյանը, ՀՀԴ Ասկերանի «Բերդ» կոմիտեի ղեկավարները, ՀՀԴ Արցախի երիտասարդական և ուսանողական միությունների և ՀՕՄ-ի Արցախի միավորից ներկայացուցիչներ:

Նույն օրը Շոշի դպրոցում ԼՂՀ ՊՆ նախաձեռնությամբ և դպրոցի սաների մասնակցությամբ տեղի է ունեցել հերոսին նվիրված միջոցառում:

Միջոցառմանը ներկա մարտական ընկերներն իրենց ելույթի խոսքերում Շոշի Ազոյի ներկայացրին՝ որպես անձնուրաց զինվոր, հրամանատար, ով լավ գիտեր ազատության գինը:

«Նա լավ գիտեր իր առաքելությունը: Գիտեր, որ ծանր բեռ կա իր և զինակիցների ուսերին, սակայն թեթևությամբ և ժպիտով էր անցում մարտնչում: Ժպիտն ու անձնագրիությունը անպակաս էին նրանից», - իր խոսքում նշել է Ազոյի մարտական ընկեր Արկադի Կարապետյանը:

Միջոցառման ընթացքում ցուցադրվել է հերոսի մասին պատմող ֆիլմ, հնչել հայրենասիրական երգեր, Ազոյին նվիրված բանաստեղծություններ:

Արմինե ՆԱՐԻՆՅԱՆ

Թելման Հարությունյանը՝ գաղափարի ազատամարտիկը

Մարտի 16-ին Թելման Հարությունյանը կդառնար 55 տարեկան: Նրա տարեդարձի կապակությամբ ՀՀԴ Բյուրոյի անդամ Գեորգի Պետրոսյանը, ՀՀԴ ԿԿ-ի, ԱԵՄ-ի, ՀՕՄ-ի անդամներ, ընտանիքը, հարազատներ այցելել են Ստեփանակերտի քաղաքային գերեզմանատուն՝ հարգանքի տուրք մատուցելու հերոսի հիշատակին:

Ծաղկեպսակ և ծաղիկներ խոնարհելուց հետո մատուցվեց հոգեհանգստի կարգ:

Թելման Հարությունյանը Արցախյան շարժման առաջին իսկ օրվանից առաջամարտիկների շարքում էր: Մտնելով ՀՀԴ

շարքեր, մինչև ազգային-ազատագրական պայքարի ավարտը մարտնչել է հանուն վեհ գաղափարների՝ հանուն հայրենիքի և նրա լուսավոր ապագայի:

Նա այն մարդկանցից է, ում արարքների վրա է ստեղծվել մեր նորագույն պատմությունը՝ 1988-ին Ստեփանակերտի մարզկոմի շենքի խորհրդային միություն դրոշի փոխարեն նա պարզեց հայկական եռագույնը:

«Շուրմուկված է, որ դրոշը բարձրացնում են հակառակորդի, թշնամու կառույցի վրա, բայց մեր ժողովր-

դին այլ բախտ էր վիճակված: Մեր ժողովուրդը այդ ազատության դրոշը պետք է բարձրացնել իր իսկ կառուցած շենքի վրա: Դա ոչ միայն հաղթանակի, այլև ոգեկոչման, պայքարի դրոշ էր: Այդ պատիվը ազգը վստահեց Թելման Հարությունյանին և նա պատվով դա կատարեց: Այդ դրոշի հետեւից հազարավոր մարդիկ գնացին՝ կերտելով ազգային պետականություն», - դաշնակցական գործչի շիրմաքարի մոտ հավաքված հարազատների ներկայությամբ նշեց ՀՀԴ ԿԿ անդամ Վահրամ Բալայանը:

Ա.ՆԱՐԻՆՅԱՆ

Ուխտավայր և սրբատեղի՝ ի հիշատակ հայրենիքի համար մարտիրոսված նվիրյալների

Ազատագրված Վարանդա (Նախկին Ղարադաղլու) գյուղի բարձրունքում հանդիսավորությամբ բացված հուշարձանը հավերժացնում է «Արաբո» կամավորական ջոկատի և այդ մարտերում զոհված ազատամարտիկների հիշատակը, ովքեր Վարանդա գյուղի մերձակայքում տարված թեժ մարտերի ժամանակ ընկել են հերոսի մահով:

Հուշարձանի բացմանը ներկա էին ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանը, ՊԲ նախարար Մովսես Հակոբյանը, ՀՀԴ Արցախի ԿԿ ներկայացուցիչ Դավիթ Իշխանյանը, «Արաբո» կամավորական ջոկատի հիմնադիրները, ջոկատի զոհված և անհայտ կորած ազատամարտիկների ընտանիքները և «Արաբո» ջոկատի ազատամարտիկները:

«Արաբո» կամավորական ջոկատը կազմավորվել է 1989 թվականին, հասարակության տարբեր խավերի ներկայացուցիչներից, և մինչ 1994 թվականի զինադադարը մասնակցել է ՀՀ սահմանամերձ շրջանների պաշտպանության և Արցախի ազատագրական պայքարի ռազմական գործողություններին:

1989-1994 թվականներին «Արաբո» կամավորական ջոկատը մասնակցել է ՀՀ Եղեգնաձորի (Խաչիկ), Վայքի (Բարձրունի), Նոյեմբերյանի (Ոսկեպար), Ճամբարակի (Վահան), Գորիսի (Շուշուխ, Խոջալու) և Արցախի Հանրապետության Շահումյանի (Բուզլուխ, Մանաշիր, Էրեջ, Գյուլիստան), Ասկերանի (Մալիբեյլու, Փառուխ, Դուշնուլար, Խոջալու), Մարտունու (Ղարադաղլու), Մարտակերտի (Կուսապատ, Թալիշ, Դրմոն, Կարմիրավան, Լեհինավան, Մարաղա), Լաչինի, Զարվաճառի (Օմարի լեռնանցք) շրջանների, Գետաշենի ենթաշրջանի ինքնապաշտպանական և ազատագրական մարտերին:

22 տարի առաջ, փետրվարի 17-ին՝ 2 օր տևած թեժ մարտերի արդյունքում ազատագրվել է Մարտունու շրջանի մի շարք հայկական գյուղերի մեջ սեպի պես խրված ադրբեջանաբնակ Ղարադաղլու գյուղը: Ղարադաղլուի ազերի բնակչությունը դեռևս խորհրդային տարիներին բազմիցս ոտնձգություններ է իրականացրել հայկական գյուղերի բնակիչների նկատմամբ: Այդ իրավիճակը շարունակվել է մինչ Արցախյան ազատագրական պայքարը: Ադրբեջանա-

նակ Ղարադաղլուն հսկողության տակ էր պահում Մարտունու-Ստեփանակերտ ռազմավարական նշանակություն ունեցող ավտոմայրուղին: Ղարադաղլու գյուղը վնասագերծելու համար Հայաստանից օգնության է հասել «Արաբո» կամավորական ջոկատը, որն Արցախում միանալով տեղի ջոկատներին՝ իրականացրել է ռազմական գործողություններ՝ վնասագերծելու Ղարադաղլուն:

Վարանդայի բարձրունքում հուշարձանի կառուցման մտահաղացումը «Արաբո» ջոկատի տղաներին է պատկանում: Այն կա-

ռուցվել է ռուսաստանաբնակ Վալերի Մանուչարյանի հանգանակության շնորհիվ: Հուշարձանի սավանի իջեցման պատվավոր առաքելությունն իրականացրին Վալերի Մանուչարյանը և Ղարադաղլուի ռազմագործողության ժամանակ զոհված Եղիկ Մելքունյանի (Արջի) որդին՝ Սամվել Մելքունյանը:

«Այսօր Վարանդա գյուղում, Մարտունու շրջանում և ողջ հանրապետությունում հիշարժան օր է, - իր խոսքում նշեց ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանը, - կառուցվեց ենս մեկ ուխտավայր և սրբատեղի՝ ի հիշատակ հայրենիքի համար մարտիրոսված նվիրյալների»:

Վարանդա գյուղը յուրահատուկ նշանակություն ունի Արցախի և մեր ազատագրա-

կան պայքարի մեջ: Դեռևս խորհրդային տարիներին այդ գյուղը հանդիսանում էր անկայունության և ահաբեկչության օջախներից մեկը: 1960-ական թվականներին այստեղ իրականացված դաժան սպանությունները կարելի էր դասել մարդկության դեմ գործած սարսփելի հանցագործությունների շարքին: Արցախյան ազատամարտի տարիներին Ղարադաղլու գյուղը դարձել էր ադրբեջանական առանձնակի հենակետերից մեկը, որը մեծ վնաս էր հասցնում Մարտունու շրջանի բնակավայրերին: Այն նաև լրջորեն խափանում էր ինչպես Մարտունու քաղաքի և շրջանի ու մյուս բնակավայրերի, այնպես էլ Մարտունու շրջանի և մայրաքաղաք Ստեփանակերտի ու Արցախի կլիներ ապահովել Մարտունու շրջանի անվտանգու-

թյունը: Հենակետի ազատագրման ժամանակ մեր զինվորները ցուցաբերեցին հայ ազգին բնորոշ մարդասիրություն՝ հատուկ միջանցք տրամադրելով խաղաղ բնակչությանը դուրս բերելու համար, ինչի հետեւանքով գյուղը ադրբեջանական զինուժից մաքրելու ընթացքում չի տուժել որեւէ քաղաքացիական անձ: Այս փաստը ենս մեկ անգամ ապացույցն է այն բանի, որ մեր զինվորները մարտնչել են միայն հակառակորդի բանակի դեմ՝ լինի դա Ղարադաղլու, Խոջալու, թե այլ բնակավայրերում՝ քաղաքացիական բնակչությանը վնաս չհասցնելով: Գյուղի ազատագրման գործում վճռորոշ դերակատարություն է ունեցել լեգենդար «Արաբո» ջոկատը, որի մարտիկները հերոսաբար կռվել են տարբեր ճակատներում: Նախագահ Սա-

հակյանը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Մարտունու շրջանի Ղարադաղլու բնակավայրի ազատագրման 22-րդ տարեդարձի կապակությամբ և հայրենիքի պաշտպանության համար մղված մարտերում ցուցաբերած անձնական խիզախության համար Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պետական պարգևներով պարգևատրել է «Արաբո» ջոկատի ազատամարտիկներին՝ նրանցից մի քանիսին՝ հետմահու:

«Արաբո» ջոկատի ռազմական խորհրդի անդամ, լեգենդար ջոկատի տարիքով ամենափոքր ազատամարտիկ Արթուր Օվչյանը վիրավորվել է հենց Ղարադաղլուում մղվող մարտերի ժամանակ: Ներկայումս Արթուր Օվչյանը «Արաբո վետերանների սոցիալ իրավական» ՀԿ փոխնախագահն է: «Ես ծանր եմ վիրավորվել, ինձ արնաքամ վիճակում իմ մարտական ընկերներն են մարտի դաշտից հանել և հասցրել հիվանդանոց», - նշեց Ա. Օվչյանը, - բավականին լավ եմ հիշում, որ ջնայած արնաքամ էի լինում, երբ դուրս էի գալիս մարտի դաշտից, բայց հոգեպես շարունակում էի մարտնչել և իմ մարտական ընկերներին հորդորում էի ջննկվել և շարունակել մարտը:

Այսօր են երկու զգացողություն ունեմ: Նախ՝ հաղթանակած զինվորի հպարտություն եմ զգում, միեւնույն ժամանակ՝ նեղված և ընկճված եմ, քանզի պատերազմի ժամանակ ամենալավ ընկերներիս եմ կորցրել: Բնականաբար, մենք քաջ գիտակցում էինք, որ պատերազմում կլինեն կորուստներ, բայց այդ կորուստը մեզ մեծ ցավ է պատճառում: Սակայն այդ ցավը պարտավորեցնող է, քանզի մենք ազատ, անկախ, միացյալ Հայաստանի վեհ գաղափարի ծառաներն ենք, զինվորներն ենք, իսկ մենք դեռ չենք հասել մեր առջե դրված նպատակին՝ Մասիս սարը պետք է լինի հայկական տարածաշրջանում»: Ա. Օվչյանի խոսքերով՝ քանի որ իրենք չեն հասել իրենց նպատակին, այսօր էլ ձեռնունայն չեն նստում և ջոկատի ազատամարտիկներից ոմանք իրենց որդիներին արդեն իսկ ուղարկել են արտերկիր՝ բարձրագույն զինվորական կրթությամբ ստանալու:

Պատրաստեց ԱՆԻ ԱՉՍՅԱՆԸ

ԼՂՀ մշակույթի եւ երիտասարդության փոխնախարարը Լիբանանում Մարտի 8-ին Լիբանանում մեկնարկել է Արցախի մշակույթի շաբաթը

Լիբանանի «Արցախ ֆոնտ»-ի նախա-
ձեռնությամբ մարտի 8-ից մեկնարկել է Ար-
ցախյան մշակութային օրերի շաբաթը: Մշա-
կութային միջոցառումների մեկնարկը տր-
վել է մարտի 8-ին, «Հակոբ Տեր Մելքոնյան»
թատերասրահում: Արցախյան մշակութա-
յին շաբաթը Լիբանանում ներկայացնում է
Արցախի նոր սերունդը:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. Կաթողիկոսը Վե-
հարանի դահլիճում ընդունել է ԼՂՀ մշա-
կույթի եւ երիտասարդության հարցերի
փոխնախարար Լեռնիկ Յովհաննիսյանին
եւ Արցախի նոր սերունդը ներկայացնող
մի խումբ տաղանդավոր պատանիների ու
փոքրիկների: Հանդիպմանը ներկա են եղել
նաեւ Լիբանանի «Արցախ ֆոնտի» ներ-
կայացուցիչներ:

Հիշեցնենք, որ Արցախի պատվիրակու-
թյունը Լիբանան եր ժամանել է Լիբանանում
Արցախյան մշակութային շաբաթ անցկաց-
նելու նպատակով:

Արցախի երիտասարդները Վեհափա-
ռին են ներկայացրել գեղարվեստական
համարներ, որոնք ուղեկցվել են երգով եւ
ասմունքով:

Վեհափառ Հայրապետը, բարձր գնա-
հատելով արցախցի պատանիների շնոր-
հաշատ տաղանդը, առանձնահատուկ շեշ-
տել է Արցախին կապված լինելու հրամա-
յակների կարեւորության մասին: Վեհափա-
ռը նշել է, որ Արցախի հզորացումն ու ծաղ-
կումը համահայկական առաջնահերթու-
թյուն է հանդիսանում, եւ՝ որ յուրաքանչ-
յուր հայ պարտավոր է իր մասնակցությու-
նը բերել այդ նվիրական գործին: Վեհա-
փառն իր խոսքն ուղղելով արցախցի պա-

տանիներին՝ նշել է, որ վերջիններս Արցա-
խի ժողովրդի հոգու, հավատքի եւ պայքա-
րի մերօրյա դեպքաններն են, ինչպես նաեւ,
խրախուսելով նրանց, հորդորել է շարունա-
կել իրենց նվիրական գործը արվեստի բնա-

կերպելով՝ ինքնին մեծ ուրախության տե-
ղիք են տալիս, քանզի գտնվում են մի գա-
ղութում, որն Արցախի վերջին տարիների
պատմության տարբեր հանգրվանների ժա-
մանակ իր ներդրումն է ունեցել:

Միջոցառման
ժամանակ Արցա-
խից ժամանած
տաղանդաշատ
երիտասարդները
հանդես են եկել
երաժշտական
գործիքային կա-
տարումներով եւ
երգերով:

Արցախյան
մշակութային օրե-
րի շրջանակնե-
րում, համերգային
ծրագրերից գատ,
մարտի 11-14-ը Լի-
բանանի «Երջո
Քամուլյան-Եռա-
գույն» սրահում
տեղի ունեցավ ար-
ցախցի 17 գեղան-
կարիչների աշխա-
տանքների ցուցադրությունը:

Մարտի 12-ին Բեյրութում, Լիբանանի
«Ազդակ» պարբերականի կազմակերպ-
մամբ, Արցախի Հանրապետության մշա-

տանքների ցուցադրությունը:

Արցախցի երիտասարդության հար-
ցերի նախարարության հովանավորու-
թյամբ կազմակերպված մշակութային շա-
բաթը Լիբանանում շարունակվեց մինչեւ
մարտի 14-ը:

կույթի եւ երիտասարդության հարցերի
փոխնախարար Լեռնիկ Յովհաննիսյանը
հանդես է եկել Արցախի մշակութային
կյանքի վերաբերյալ զեկույցով: Նա մանրա-
մասն ներկայացրել է մշակույթի եւ երիտա-
սարդության հարցերի նախարարության
գործունեությունը եւ ընդգծել, որ նախարա-
րության գլխավոր ջանքերը պետք է դիտել
մշակույթի ինքնության պահպանման
ուղղված գործունեությամբ: Լեռնիկ Յով-
հաննիսյանը նաեւ ներկայացրել է նախա-
րարության գործունեության հիմնական
նպատակները, մասնավորապես՝ Արցախի
տաղանդավոր պատանիների տաղանդնե-
րի զարգացումը, երիտասարդության հետ
կապված տարբեր ծրագրերի մշակումն ու
իրագործումը:

Լեռնիկ Յովհաննիսյանն իր զեկույցման
մեջ անդրադարձավ նաեւ նախարարու-
թյան կազմակերպած մշակութային ձեռ-
նարկներին եւ իրագործած ծրագրերին:
Նա մանրամասն նշեց Արցախում արվեստի
կենտրոնների, թանգարանների, թատրոնի
եւ մշակույթի տների վերանորոգման աշ-
խատանքների մասին՝ հայտնելով, որ վե-
րանորոգման որոշ ծրագրեր արդեն կա-
տարված են եւ աշխատանքներ են տար-
վում այդ կենտրոններում՝ աշխատանքային
աշխուժությանը զարկ տալուն: Ընթացքի
մեջ են որոշ ծրագրեր, հատկապես՝ Արցա-
խի Զաշաթաղի շրջանում, որտեղ պակա-
սում են նման կենտրոնները: Չեկույցման
ավարտին լսարանի ներկայացրել իրենց
հարցերն ուղղեցին զեկույցողին:

«ԱՊՍՈՍԺ»

Բջջային օպերատորներն անհիմն կերպով սահմանափակում են մարդկանց հաղորդակցությունը

Աշխարհում դժվար թե գտնվի մի երկիր,
որտեղ միեւնույն միջազգային կող ունեցող
տարածքում գործի չունենա: ՀՀ-ում եւ
ԼՂՀ-ում գործում է միեւնույն միջազգային
+347 կոդը: Փաստորեն, ԼՂՀ-ն եւ ՀՀ-ն հա-
մարվում են մեկ երկիր՝ միեւնույն միջազ-
գային կոդով, սակայն արի ու տես, որ նույ-
նիսկ այդ պարագայում հնարավոր է, որ
գործի չունենա:

Հատկապես գազվեչտալի է այն փաստը,
որ ՂՏ գովազդային պաստառներին գրված
է ռուսերեն Յայաստանում 45 դրամ: Սա մի
տեսակ արհեստական ջրբաժան է ստեղ-
ծում՝ սահմանափակելով մարդկանց միջեւ
հաղորդակցության հնարավորություննե-
րը: Իսկ հայաստանյան օպերատորներն էլ
ընդհանրապես իրենց քարտեզներում չեն
նշում Արցախը: Նույնիսկ ԼՂՀ-ում չգործե-
լու պարագայում՝ սա սխալ մոտեցում է,
որից կարող են օգտվել մեր «եղբայրական»
պետությունները:

Արցախցին չի կարող շատ հաճախ օգտ-
վել մի շարք ծառայություններից: Մեր գրու-
ցակիցը Երեւանյան համալսարաններից
մեկի ուսանող է:
«Եթե մենք բոլորս ՀՀ քաղաքացիներ

ենք, ապա չեն հասկանում, թե ինչու չենք
կարող ՀՀ քաղաքացիներին հավասար
օգտվել բջջային օպերատորների կողմից
մատուցվող բոլոր ծառայություններից:
Նույնիսկ այսպիսի մի դեպք է եղել, երբ

Օրանժի քարտ վերցնելու համար պետք է
գրանցեին քննության վայրս, սակայն բա-
զայում Ստեփանակերտ քաղաքը նույնիսկ

չկարե», - նշում է Գայանեն:
ԼՂՀ փոխվարչապետ Արթուր Աղաբեկ-
յանի կարծիքով՝ ՀՀ օպերատորների վա-
րած քաղաքականությունն այս հարցում
արդարացի չէ, սակայն պատրաստ պետք է
լինենք հաղթահա-
րել նաեւ այսպիսի
խոչընդոտներ,
քանի որ ունենք
երկու պետու-
թյուն, մեկ ազգ:

«Առիթ է ունե-
ցել այս մեկ ու կես
տարվա ընթաց-
քում մի քանի ան-
գամ խոսել ՂՏ
ՓԲԸ գործադիր
տնօրեն պարոն
Օ դ ա բ ա շ յ ա ն ի
հետ: Արդար լինե-
լու համար խոս-
տովանեմ՝ եթե
ՂՏ-Վիճասել հա-

մագործակցությունն ինչ որ չափով մեղ-
մացնում է բաժանորդների բեռը՝ սահմանե-
լով 45 դրամ, ապա այս մոտեցմանը չիե-

տեւեցին Արմենթելն ու Օրանժը, եւ շարու-
նակում են կրկնակից ավելի սակագին կի-
րառել: Սոցիալական փաթեթ առաջարկող
օպերատորները Հայաստանում պետք է
հասկանան, որ շուրջ շուրջ, բայց իրականու-
թյանը տեղյակ են թե՛ Արցախում, թե՛ ՀՀ-
ում ապրող մեր հայրենակիցները, եւ կոչ
կանեն այդ սոցիալական փաթեթի շրջա-
նակներում չմոռանան նաեւ, որ հազարա-
վոր հայեր անելիքներ ունեն թե՛ ՀՀ-ում, թե՛
Արցախում»,- ասաց Արթուր Աղաբեկյանը:

Բազմիցս խոսվել է թե՛ ՂՏ-ի կողմից
տրամադրվող ծառայությունների բարձր
գնի, թե՛ այլ օպերատորների կողմից վար-
վող գերշահութային քաղաքականության
մասին, սակայն անընդհատ, որպես փաս-
տարկ, բերվում է այն հանգամանքը, որ
ԼՂՀ-ն չճանաչված պետություն է, եւ այլ
օպերատորներ հետաքրքրված չեն գործու-
նեություն ծավալելու այստեղ: Սակայն
չճանաչված լինելու հանգամանքը ռուսերե-
զի պարագայում որեւէ հիմք չունի, քանի որ
ե՛ւ ԼՂՀ-ում, ե՛ւ ՀՀ-ում, ինչպես վերը նշվեց,
գործում է միեւնույն միջազգային կոդը:

Պատրաստեց Արմինե ՆԱՐԻՆՅԱՆԸ

Արցախը Կաննի կինոշուկայում

Այս տարի Կաննի կինոփառատոնի շրջա-
նակներում կազմակերպվող կինոշուկայում
ռեժիսոր Ջիվան Ավետիսյանը ներկայացնե-
լու է Արցախյան պատերազմի մասին պատ-
մող «Թեւանիկ» լիամետրաժ ֆիլմը:

Ֆիլմը 3 պատանիների կյանքի դրամա-
յի մասին է՝ Արամի, Աստղիկի եւ Թեւանի-
կի: Դեպքերը տեղի են ունենում նույն գյու-
ղում եւ միաժամանակ: Պատմությունները
սկսվում են գրեթե զուգահեռ եւ ավարտ-
վում, երբ սկսվում է մեծ գործը գյուղի վրա:
Ֆիլմում ամեն մի դերասան մարմավոր-
ում է մարդկային մի ճակատագիր:
«Թեւանիկ» լիամետրաժ ֆիլմը բաղկա-
ցած է 3 փոքր ֆիլմերից: Ֆիլմի երրորդ
մասի սցենարի հեղինակը Անուշ Աղաբա-
բովն է, մյուս երկու ֆիլմերի սցենարի հե-
ղինակը դրամատուրգ, սցենարիստ Կարի-
նե Խոդիկյանն է: Ամբողջ ֆիլմի հիմքում
ընկած է Անուշ Աղաբաբովի «Թեւանիկ»
սցենարը:

«Ապառաժ» թերթի հետ ունեցած զրույցի
ժամանակ ֆիլմի ռեժիսոր Ջիվան Ավետի-
սյանը տեղեկացրեց, որ ֆիլմի պրեմիերան
Երեւանում նախատեսվում է մայիս ամսին:

Իսկ Կաննի կինոշուկայում ֆիլմի ցուցադ-
րությունը կայանալու է հենց ֆիլմի ռեժիսո-
րի նախաձեռնությամբ, եւ դահլիճը, որտեղ
նախատեսվում է ցուցադրել ֆիլմը, ռեժի-
սորն իր անձնական միջոցներով է ձեռք բե-
րել:

Սրահում, որտեղ ցուցադրվելու է Ար-
ցախյան պատերազմի մասին պատմող
ֆիլմը, Ջիվան Ավետիսյանի հավաստմամբ՝
իրավիքված են լինելու համաշխարհային
վաճառքի գործակալներ, կինոպրոդյուսեր-
ներ: Կաննի կինոշուկայում ֆիլմի ցուցադ-
րության նպատակն է, որպեսզի այն ամբողջ
աշխարհում տարածում գտնի: «Կինոշուկա-
յում ֆիլմի ցուցադրման հիմնական նպա-
տակն է՝ հնարավորինս լայն շրջանակնե-
րում տարածել ֆիլմը: Չնայած ֆիլմը 80 րո-
պե տևողություն ունի, սակայն սրահի վար-
ձակալվել է 110 րոպեով,- նշեց Ջ. Ավետիս-
յանը եւ հավելեց,- «Թեւանիկ» ֆիլմի ցու-

ցադրությունից հետո ներկայացնելու են նոր
ֆիլմի նախագիծ. այն նույնպես Արցախի
մասին է պատմում եւ կոչվում է «Վերջին
բնակիչը»:

Ջիվան Ավետիսյանը կարելու է Ար-
ցախյան գոյամարտի մասին ֆիլմեր նկա-
րահանել եւ այդ ֆիլմերի միջոցով ազճառ-
ված կյանքեր ներկայացնելը: Ռեժիսորի
խոսքերով՝ այդ ֆիլմերը հնարավորություն
են ստեղծում, որպեսզի մեր երկրի սահման-
ներից դուրս ապրող մարդիկ, օտար ազգե-
րի ներկայացուցիչները գոնե հասկանան,
թե ինչ է իրականում իրենցիկ ներկայացնում
Արցախյան ազատամարտը:

Ի դեպ, «Թեւանիկ»-ը հայ-իտալական հա-
մատեղ արտադրության ֆիլմ է: Ֆիլմի
ստեղծմանն աջակցել են Հայաստանի Ազ-
գային կինոկենտրոնը եւ ԼՂՀ կառավարու-
թյունը:

ԱՆԻ ԱՉՍՅԱՆ

ՀՀԴ երիտասարդները շնորհավորել են քարինտակցի կանանց

Կանանց միամսյակին ընդառաջ՝ ՀՀԴ Արցախի երիտասարդական Միության նախաձեռնությամբ մի խումբ երիտասարդներ շնորհավորել են քարինտակի հերոսամարտում զոհված ազատամարտիկների մայրերին, քույրերին և կանանց:

Այցելելով քարինտակցիների տները՝ երիտասարդները ծաղիկներ և շնորհավորական բացիկներ են նվիրել նրանց:

ՀՀԴ ԱԵՄ-ի Վարիչ մարմնի ներկայացուցիչ Վահրամ Հովսեփյանի խոսքերով՝ այս հերոս կանայք միշտ էլ ուշադրության կենտրոնում պետք է գտնվեն, հատկապես՝ երիտասարդության:

«Սա մի փոքրիկ անակնկալ էր, սակայն, կարծում եմ, մեզ հաջողվեց ժպիտներ ու մի փոքրիկ ուրախություն

պարգևել նրանց»,- նշեց Վահրամ Հովսեփյանը:

Տիկին Մելանյան, որ պատերազմի ժամանակ կորցրեց եղբորը, ողջունեց երիտասարդների նման նախաձեռնությունը՝ նշելով, որ այսօր ազատամարտիկների մայրերը, քույրերը և կանայք հասարակ ուշադրության կարիք ունեն, ոչ ավելի: Ուրախ եմ, որ այսօրվա երիտասարդը հիշում ու հարգում է ոչ միայն ազատամարտիկների հիշատակը, այլև ուշադրության է արժանացնում նրանց հարազատներին»,- ասաց տիկին Մելանյան:

ՀՀԴ ԱԵՄ-ի երիտասարդական միության նմանատիպ ձեռնարկները շարունակական են լինելու:

Արմինե ՆԱՐԻՅԱՆ

Ստեփանակերտի ուսանողները ՀՀԴ «Նիկոլ Դուման» կենտրոնում

Մարտի 11-13-ը ՀՀԴ ԱԵՄ-ի նախաձեռնությամբ ՀՀԴ Արցախի «Նիկոլ Դուման» կենտրոնում կազմակերպվեց ինտելեկտուալ խաղ: Խաղին մասնակցում էին 8 թիմեր ԼՂՀ տարբեր ուսումնական հաստատություններից՝ Երեւանի ազգային համալսարանի Ստեփանակերտի մասնաճյուղից, «Գրիգոր Նարեկացի», «Մեսրոպ Մաշտոց» համալսարաններից, բժշկական ուսումնարանից, 8-րդ ավագ դպրոցից՝ մեկական թիմեր և երկու թիմ 11-րդ ավագ դպրոցից և ԱրԴՀ-ից:

Խաղի կազմակերպիչների խոսքերով՝ դա փորձ է նախ և առաջ ինտելեկտուալ խաղի մշակույթ ձեռնարկելու և, իհարկե, տարբեր ուսումնական հաստատություններում լավագույն մտածողներին համախմբելու համար: Խաղը կկրի շարունակական բնույթ:

Խաղի երկու փուլերի արդյունքում հաղթող ճանաչվեց «ԱրԴՀ» թիմը, երկրորդ

տեղ զբաղեցրեց Երեւանի ազգային համալսարանի Ստեփանակերտի մասնաճյուղի թիմը, երրորդ տեղ՝ ԱրԴՀ «Դրոյի հետևորդներ» թիմը:

Հաղթող թիմերը պարգևատրվեցին դրամական պարգևներով, իսկ թիմերի մասնակից աղջիկներին շնորհավորեցին կանանց միամսյակի առթիվ՝ նվիրելով շնորհավորական բացիկներ:

Առաջին տեղ զբաղեցրած «ԱրԴՀ» թիմի ավագ Հարութ Մնացականյանի խոսքերով՝ սա հիանալի նախաձեռնություն է, և նման միջոցառումներ ավելի

հաճախ պետք է կազմակերպվեն: «Ինտելեկտուալ խաղը կազմակերպվել է բարձր մակարդակով, հարցերի ընտրությունը, ըստ իս, շատ ճիշտ էր ընտրված: Սա լավ միջոց է երիտասարդության շրջանում ինտելեկտի բարձրացման համար: Սիրով նորից կմասնակցեմք, եթե հրավիրեն»,- ասաց Հարութ Մնացականյանը:

Ա.ՆԱՐԻՅԱՆ

ՀՕՍ-ուհիների այցը սահմանային գործառնա

ՀՕՍ-ի Արցախի միավորը ավանդույթ է դարձրել և յուրաքանչյուր տարի Հայրենյաց պաշտպանի օրը այցելություններ է իրականացնում սահմանամերձ շրջանների գործառնա-սեր, որտեղ էլ ՀՕՍ-ուհիները զինվորականներին են մատուցում իրենց իսկ ձեռքով պատրաստած ճաշը:

Այս տարի ՀՕՍ-ուհիները սահմանամերձ գործառնա են տարել ավանդական հայկական տոլմա, աղցան, թխվածքներ, մրգեր և քաղցրավենիք՝ նախատեսված 400 զինվորի համար: «Վարչության որոշմամբ ընտրվել էր սահմանամերձ ամենաեռու գործառնա. դա 7-րդ պաշտպանական շրջանն էր»,- նշեց ՀՕՍ-ի Արցախի միավորի ատենապետուհի Արմինե Հարությունյանը: ՀՕՍ-ի Արցախի մի-

ավորի ատենապետուհու հավաստմամբ՝ միջոցառումը կազմակերպելու համար դիմել են Պաշտպանության նախարարությանը աջակցություն ցուցաբերելու համար. վերջինս էլ սիրով համաձայնել է աջակցել ՀՕՍ-ի նախաձեռնությանը: ՀՕՍ-ուհիներին սահմանամերձ գործառնա ուղեկցել է ՊԲ «Ասպետ» խումբը, որը բարձր տրամադրություն է հաղորդել սահմանին ծառայող զինվորներին:

«Քանի որ մեզ մոտ հարաբերական անդորր է ու թշնամի ամեն անգամ փորձում է սպա-կայունացնել իրավիճակը և սահմանին լարված իրավիճակներ է ստեղծում, մենք մեր նախաձեռնությամբ փորձել ենք սահմանին կանգնած զինվորներին, որոնք նաեւ մեր երեխաներն են, մեր մայրական գուրգուրանքն ու

աջակցությունը ցուցաբերենք, որպեսզի սահմանին կանգնած զինվորը զգա, որ մենք հիշում ենք յուրաքանչյուր զինվորին, և այդ զինվորները գտնվում են բոլոր մայրերի և, առհասարակ, ողջ հայության ուշադրության կենտրոնում,- նշեց Ա. Հարությունյանը և հավելեց,- մեր նպատակն էր՝ մի փոքր ուժ և կորով հաղորդել հայրենիքի սահմանին կանգնած մեր զինվորներին: Ինչպես և նախորդ տարի՝ այս տարի ևս տոնական ճաշը մատուցվել է մեր իսկ ձեռքերով:

Ա. Հարությունյանի խոսքերով՝ ՀՕՍ-ուհիների այդ ձեռնարկը ոգեւորություն է առաջացրել ոչ միայն զինվորների, այլ նաեւ սպայական կազմի մոտ: «Սպայական կազմը նշեց, որ նման ձեռնարկները հաճախակի չեն կազմա-

կերպվում, մինչդեռ դրանք մեծ ոգեւորություն են առաջացնում սահմանին կանգնած զինվորների մոտ»:

ՀՕՍ-ի Արցախի միավորը Հայրենյաց պաշտպանի օրվան նվիրված միջոցառումն իրականացրել է ՀՕՍ-ի Արցախի միավորի նպատակային ֆոնդի հաշվին, որը ձեռնարկվել է հովանավորների կողմից արված նվիրատվություններով:

ՀՕՍ-ի Արցախի միավորի ատենապետուհին հավաստիացրեց, որ ֆինանսական միջոցների առկայության դեպքում նման ձեռնարկներ շատ ավելի հաճախ կկազմակերպվեն և չեն սպասի որեւէ օրացուցային օրի:

Ա. ԱՆՍՅԱՆ

Արցախում առաջին անգամ անցկացվեց թոնրի հացի փառատոն

Մարտի 8-ին՝ կանանց միջազգային տոն օրը, առաջին անգամ Արցախում՝ Անկերանի շրջանի հանցք համայնքում անցկացվեց թոնրի հացի փառատոն: Առավոտյան ժամը 5-ից հանցք համայնքի կանայք վառել էին իրենց տան թոնիրները և հաց թխել: Իսկ կեսօրին մայրաքաղաք Ստեփանակերտից փառատոնին ներկա գտնվելու համար գյուղ էին ժամանել ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանը, ԱԺ նախագահը, վարչապետը և գործադիր իշխանության ներկայացուցիչները:

Գյուղամիջում, այսին ուղեկցությամբ, հյուրերը համեստեցին տաք թոնրի հացը, այնուհետեւ շարժվեցին գյուղի դպրոցի բակ, որտեղ էլ անցկացվում էր հիմնական միջոցառումը: Թոնրի հացի փառատոնին հանցքից մասնակցում էր 42 կին, ովքեր ներկայացրին թոնրում իրենց ձեռքով թխած հացը: Կանցք համայնքի ղեկավարը հավաստիացրեց, որ կանցքն այն եզակի գյուղերից է, որը մինչ օրս պահպանում է հնուց եկած ավանդները. խանցքեցիները խանութից առհասարակ հաց չեն գնում: «Կանցքի բնակիչներն ամուր կառչած են իրենց արմատներին, մեր գյուղից արտահոսք առհասարակ չկա: Արդեն 16 տարի է, ինչ կանցք համայնքի ղեկավար եմ, բնակչության թիվն այս տարիների ընթացքում նույնն է մնացել»,- նշեց համայնքի ղեկավար Չորիկ Հարությունյանը:

Ի դեպ, խանցքեցիներն իրենց արտերում մշակված ցորենից են հաց թխում և

թխած հացը շուկա չեն հանում: Խանցքեցի տարեց կանայք կես կատակ, կես լուրջ ասում են, որ իրենց գյուղ հարս եկողներն էլ կարճ ժամանակում սովորում են հաց թխել և շարունակում տարեց սկեսուրների գործը:

Հացի պաշտամունքը բնորոշ է գրեթե բոլոր ժողովուրդների, բայց դրա դրսևորման բնույթը տարբեր է: Հայը շատ ասացվածքներ է ավանդույթներ ունի հացի հետ կապված: Հիշենք թեկուզ այն, որ դարաբաղին, երբ ազատվում է փորձությունից, ասում է՝ «տեսնես ում եմ մի կտոր հաց տվել»: Սրա մեջ մի ամբողջ փիլիսոփայություն կա: Հայերը նաեւ հնուց եկած պաշտամունք ունեն՝ կապված հացի հետ, ինչը մինչ օրս պահպանվում է կանցք գյուղում: Պարզվում է՝ թխած առաջին հացը չեն կտրում՝ մինչև 7 հատ չթխվի: Այդ ավանդույթը կապված է չարը խափանելու հետ: Հացը գետնին գցելը մեղք է համարվում, իսկ երբ այն վայր է ընկնում,

պետք է վերցնել և բարձր տեղ դնել: Հացը հակառակ երեսին դնել չի կարելի: Աստծուն հաճելի չէ, որ հացը դանակով են կտրում, կարող է բերքն էլ կտրվի: Հացը սրբություն է, արդարության խորհրդա-

սկիզբ դրվեց հենց մեր գյուղում»,- նշեց համայնքի ղեկավարը,- դա պատահական ու զարմանալի չէ: Մեր գյուղը տարածքով փոքր է, բայց այստեղ գործում է մոտ 20 թոնիր, որը խոսում է մեր մարդկանց ավանդապաշտության մասին: Գյուղում կյանք կա, գարգացող գյուղ է, մեծ հեռանակարներ ունի:

ԼՂՀ մշակույթի և երիտասարդության հարցերի նախարար Նարինե Աղաբալյանի խոսքերով՝ հանրապետության նախագահի հետ կանցք կատարած այնից հետո է որոշում կայացվել՝ նման տոն անցկացնել: «Երբ հանրապետության նախագահի հետ այցելեցինք կանցք, զարմանքով տեսանք, որ գրեթե յուրաքանչյուր տուն պահպանել է թոնրում հաց թխելու ավանդույթը»,- նշեց Ն. Աղաբալյանը: - Հացատոնի փառատոնի միտք ծագեց՝ սկիզբ դնելով մի նոր ավանդույթ, որն ուղղված է մեր ազգային ինքնության պահպանմանը:

Նախարարի հավաստմամբ՝ տոնը կդառնա ավանդական: Հնարավոր է՝ ժամանակի հարցում փոփոխություն մտցվի և փառատոնը տեղափոխվի հնձից հետո: Թոնրի հացի փառատոնը խանցքեցիների և հյուրերի համար իսկապես տոնական էր, քանզի արցախյան հյուրասիրությունն ուղեկցվում էր ժողովրդական երգերով, շուրջպարով:

ԱՆԻ ԱՆՍՅԱՆ

